

ÅRSBERETNING 2013

MILJØPUNKT

AMAGER

Indledning

I denne årsberetning kan du læse om de aktiviteter, Miljøpunkt Amager har afholdt og gennemført i løbet af 2013. Beretningen er en samlet evaluering af om målsætningerne beskrevet i årsplanen for 2013 er opfyldt og en beskrivelse af de konkrete projekter og aktiviteter, som er afholdt under de 8 indsatsområder som Miljøpunkt Amager har arbejdet med i 2013.

Efter aftale med Amager Øst Lokaludvalg og Amager Vest Lokaludvalg varetager Miljøpunkt Amager "det lokale miljøarbejde" på Amager på vegne af lokaludvalgene. Årsplanen og de aktiviteter, der er afholdt i 2013 er derfor et resultat af et positivt og fremadrettet samarbejde mellem Miljøpunkt Amager og lokaludvalgene, og der er en direkte sammenhæng mellem de aktiviteter Miljøpunkt Amager afholder og de opgaver lokaludvalgene får i opdrag fra Københavns Kommune på teknik- og miljøområdet.

Miljøpunkt Amagers drift og aktiviteter er hovedsageligt finansieret af lokaludvalgene på Amager. Derudover kommer mindre beløb, der tilgår Miljøpunkt Amager, fra andre eksterne puljer gennem løbende projektudvikling.

Har du kommentarer til beretningen hører Miljøpunktet gerne fra dig. Telefon, adresse og e-mail-adresser findes bagerst i denne beretning.

Indholdsfortegnelse

Resumé - Er målene nået?	3
Miljøarbejde i netværk	4
1. Affaldssortering (Amager Vest)	5
2. Klimatilpasning (Amager Øst og Amager Vest)	8
3. Flere cyklister på Amager (Amager Øst)	11
4. Elbiler og delebiler (Amager Øst).....	14
5. Grøn bydel (Amager Øst)	16
6. Miljøambassadører (Amager Øst)	20
7. Trafik og virksomheder (Amager Vest)	23
8. Vedvarende energi (Amager Øst)	25
Andre aktiviteter.....	27
Formidling.....	28
Organisation.....	30
Appendiks	31
<i>Aktiviteter i Amager Øst 2013.....</i>	<i>31</i>
<i>Aktiviteter i Amager Vest 2013 .....</i>	<i>33</i>

Resumé - Er målene nået?

2013 har været et år med et meget højt aktivitetsniveau på en række af de prioriterede indsatsområder. Overordnet set er opgaverne i årsplanen blevet løst til fulde. I stigende grad er der blevet sat fokus på at skabe en længerevarende og tværgående indsats, hvor der arbejdes efter flerårige og strategiske sigtelinjer i det daglige arbejde. Samtidig har der også været afholdt enkeltstående aktiviteter, der "her og nu" har sat fokus på miljøsituationen på Amager, i Danmark og i en global sammenhæng.

Et indblik i årets aktiviteter viser med klar tydelighed, at Miljøpunkt Amager favner over en meget bred vifte af indsatsområder, og at Miljøpunkt Amager i høj grad er med til at skabe synlighed og deltagelse i miljøspørgsmålet på Amager.

På klimatilpasningsområdet har Miljøpunkt Amager i samarbejde med Sundbyernes Grundejerfællesskab, Københavns Kommune og HOFOR (Hovedstadsområdets Forsyningselskab) sat fokus på mulighederne for at skabe fælles klimatilpasningsprojekter i grundejerforeninger og på tværs af boligforeninger. Indsatsen på klimatilpasningsområdet bygger på en "tung" faglighed, og forudsætter stor teknisk viden samt administrativ ekspertise. Det er målet, at Miljøpunkt Amager skal kunne hjælpe grundejerforeninger og boligforeninger igennem de komplicerede processer med tilladelser, skitseforslag og ansøgninger til fælles klimatilpasningsprojekter

Som led i genetableringen af Hørgården Nærgenbrugsstation var Miljøpunkt Amager i foråret og den tidlige sommer involveret i udvikling og afholdelse af aktiviteter, der skulle skabe større lokal tilknytning til nærgenbrugsstationen. Aktiviteterne var i særlig grad målrettet børn og unge, og skulle give dem en bedre forståelse for ressourcekredsløbet og formålet med affaldssortering.

I starten af oktober afholdt Miljøpunkt Amager konferencen "Dyrk! Høst! Spis!", som satte fokus på byhaver, bylandbrug og andre grønne tiltag, hvor byens borgere er direkte involveret i at gøre byens rum grønnere. Konferencen var en stor succes med over 100 deltagere. Resultaterne fra konferencen er fremlagt for Københavns Kommune og det er aftalt, at Miljøpunkt Amager i 2014 under Sharing Copenhagen afholder en endnu større konference med internationalt perspektiv.

Ved årsskiftet 2013/2014 har vi med vores mobility management indsats "Transportnetværk Amager" været i kontakt med 16 større virksomheder og ca. 15.000 medarbejdere i Ørestad og på Islands Brygge. Sidst tilkomne virksomhed i netværket er DR. Projektet fortsætter i 2014 i samarbejde med Københavns Kommune. Vores tidligere projekt Bicycle innovation Lab, har haft deres cykelbibliotek på besøg hos syv virksomheder i netværket, som har udlånt forskellige typer cykler til medarbejdere.

Dette og meget mere er sket i 2013. Alt i alt har Miljøpunkt Amagers aktiviteter realiseret målsætningerne i årsplanen for 2013 og mere til. Læs mere om indsatsen på de enkelt indsatsområder på de efterfølgende sider.

Miljøarbejde i netværk

Som en tværgående indsats har Miljøpunkt Amager i løbet af året taget initiativ til to borgerdrevne beboernetværk. Ungarnsgadenetværket og Boligforeningsnetværket. De to netværk har gennem lokale netværksmøder givet beboere i Ungarnsgade og i flere af bydelens større boligforeninger mulighed for at få indsigt i og redskaber til at løfte miljøtiltag lokalt og på egne præmisser. Netværksarbejdet har i 2013 blandt andet dækket aktiviteter inden for indsatsområderne grøn bydel, delebiler og elbiler, klimatilpasning samt affaldssortering.

Det er tanken, at erfaringerne fra de to netværk skal videreføres til etablering af flere lokale beboernetværk, der kan medvirke til at understøtte miljøindsatsen på Amager og fiksere Miljøpunkt Amagers arbejde mod direkte borgerinddragelse i det lokale miljøarbejde og den løbende udvikling af arbejdet.

Arbejdet med og udviklingen af de lokale beboernetværk er ikke et selvstændigt miljøfagligt indsatsområde beskrevet i årsplanen, men i stedet en måde at lave lokalt miljøarbejde, som løbende justeres og udvikles i samarbejde med borgerne og samarbejdspartnere i de enkelte netværk.

MILJØPUNKT **AMAGER**

Hvad vil du med din gade?

UNGARNSGADENETVÆRKET

Synes du gaden skal være grønnere? Skal der være græs og buske? Skal der være flere træer? Kan parkeringspladserne udnyttes bedre? Hvilke buske så du gerne plantet i gaden? Hvilke træer? Hvilke planter? Vil du hjælpe med at så? Vande? Kan vi dyrke grøntsager i gaden? Slyngeplanter eller grøn gadekunst? Kan gaden gøres mere børnevenlig? Legeplads? Lommepark? Hvilke fonde kan vi søge? Kan gaden gøres mere dyrevenlig? Er der plads til fugle i gaden? Er der plads til hunde? Katte? Kaniner? Kan en gade være CO2 neutral? Kan vi undgå vand i kældrene? Måske regnvandsbæde? Kan vi dele biler? Kan vi dele cykler? Haveredskaber? Værktøj? Amagers grønneste gade? Københavns grønneste gade? Sjællands grønneste gade? Danmarks grønneste gade? Loppemarkeder? Byttemarkeder? Fælles storskraldsordning? Byttehylder? Skal der være plads til delebiler? Lådcykler? Lastbiler? Elbiler? Alle biler? Ingen biler? Motorcykler? Nyttehaver? Højbede? Solceller? Vindmøller? Kompost? Grønne tage? Regnvandsbæde? Urban gardening?

1. Affaldssortering (Amager Vest)

Indsatsen for øget sortering og korrekt håndtering af affald, har været centreret i Amager Vest. Igennem årets løb, er der blevet afholdt en række aktiviteter, der har sat fokus på de ressourcer, der kan hentes i affaldet, samt hvordan affaldet skal håndteres for ikke at tiltrække rotter.

Affaldssortering og genåbning af Hørgården Nærgenbrugsstation

Hørgården Nærgenbrugsstation blev åbnet i 2012 efter længere tids forberedelser. Samme år blev der desværre sat ild til stedet. Indsatsen i 2013 handlede derfor om at skabe en større lokal tilknytning til nærgenbrugsstationen, i håb om at det kunne få lov til at fungere i fred.

Den 17. maj var Hørgården Nærgenbrugsstation klar til at åbne dørene igen i en ny version. Til åbningen var der god mulighed for at opdatere sin viden om affaldssortering. Et stort antal nysgerrige børn og voksne deltog entusiastisk i Miljøpunkt Amagers affaldsquiz og mange lærte at sortere deres affald rigtigt i Københavns Kommunes affaldskonkurrence..

Den 19. juni og 20. juni blev der ligeledes afholdt aktiviteter for kvarterets børn og unge, herunder en maleworkshop og en filmfremvisning (Wall-E) .

Der blev skabt en lokal tilknytning til stedet ved at involvere borgerne i den midlertidige renovering af nærgenbrugsstationen og ved at afholde forskellige aktiviteter på stedet. Nærgenbrugsstationens nye sociale fokus tiltrak sig desuden opmærksomhed udefra. Overborgmester Frank Jensen var på besøg under et besøg i Urbanplanen. Agenda Center Albertslund var på besøg for at lære af processen og var meget begejstrede for nærgenbrugsstationens udvikling.

Genetableringen af Hørgården Nærgenbrugsstation som et socialt rum, var et projekt i samarbejde mellem det mobile byrumslaboratorium Open Air Neighbourhood, Center for Miljø, SSP, 3B, Partnerskabet i Urbanplanen, Miljøpunkt Amager, Amager Vest Lokaludvalg samt de institutioner, der ligger i nærheden af nærgenbrugsstationen.

Affald, fuglefodring og rottebekæmpelse

I september og oktober måned satte Miljøpunkt Amager fokus på rottebekæmpelse i boligforeninger. En del beboere på Amager oplever problemer med både rotter og affaldshåndteringen i deres gårde, kældre og lejligheder. De to problemer kan hurtigt komme til at hænge sammen, fordi affald, madrester og brød til fuglene er en direkte invitation til rotterne, som lever af den mad, de kan komme i nærheden af.

Derfor satte Miljøpunkt Amager, Projektbasen og Sundholmskvarterets Helhedsplan sammen med Miljøambassadørerne fokus på rotter og korrekt affaldshåndtering i fem gårde i Amager Øst og fem gårde i Amager Vest. Det blev til besøg, hvor beboerne blev oplyst om, hvordan de selv kan bidrage aktivt til at holde rotterne ude af deres egen gård, og hvordan de kan håndtere deres affald korrekt.

Det er gennem kampagnen lykkedes at få kontakt med knap 16% af lejemålene i 10 almene boligafdelinger med ca. 1600 lejemål i alt. Der har været en positiv respons fra afdelingerne, hvor bestyrelserne har været gode til at kigge forbi og gav udtryk for, at de var glade for kampagnen. Også flere af ejendomsfunktionærerne har været positive. Én ejendomsfunktionær udtrykte det med, at han var glad, så længe det bare kan få 2 beboere til at ændre deres adfærd.

Byttemarked

Byttemarkedet på Peder Lykke Skolen blev afholdt igen i år med succes. Der var endnu flere besøgende end sidste år og kø ude på gaden før dørene blev åbnet. 1,5 ton ting blev byttet

på dagen og de 88 kg, der ikke blev byttet væk, blev delt ud til Mødrehjælpen, Aktivitetscenter Sundholm og Vermlandsgade Genbrugsstation. Der var ca. 350 besøgende på dagen.

Miljøpunktets quiz om ressourcer, affald og genanvendelse havde flere deltagere end ventet og især Miljøambassadørerne var gode til at nå målgruppen af kvinder med anden etnisk baggrund.

Miljøpunkt Amager har samlet en gruppe af frivillige, der gerne vil være med til at arrangere næste års byttemarked. Og både Partnerskabet, Sundholmskvarterets Helhedsplan og Købner Kirken vil også gerne være med til at arrangere et nyt byttemarked i 2014.

[Deltagelse i Danmark Naturfredningsforenings affaldsindsamling 2013](#)

Miljøpunkt Amager deltog i Danmarks Naturfredningsforenings affaldsindsamling den 21. april med forskellig info om affaldssortering og en quiz om affald og ressourcer. Der var god opbakning til quizzen og de fleste gik hjem med fornyet viden om korrekt affaldshåndtering.

Dagen efterlod også Amager en del renere. De flittige frivillige fik ryddet Amagers gader for 109 kg skrald. Efter dagens gode arbejde serverede Købner Kirken hjemmelavet suppe til de sultne deltagere og vinderen af Miljøpunkt Amagers affaldsquiz blev udnævnt.

[Affaldssortering i boligforeninger](#)

Affaldssortering har også været et tema i Ungarnsgadenetværket og boligforeningsnetværket. Der er blevet diskuteret underjordiske sorteringsanlæg og hvordan vi bliver bedre til at sortere vores affald. Ungarnsgadnetværket arbejder i 2014 videre på en fælles indsats for at oplyse beboerne i gaden om korrekt affaldssortering.

[Opfyldelse af målsætningerne for Affaldssortering](#)

Målsætningerne for indsatsområdet Affaldssortering er blevet nået og der er sket mere til. Miljøpunkt Amager har været med til at afholde flere aktiviteter i Hørgården og har bidraget til at involvere borgerne i udformelsen af nærgenbrugsstationens nye funktioner. Det har været med til at øge kendskabet til nærgenbrugsstationen.

Samtidig har vi fulgt op på sidste års ambition om at holde mindst et dialogmøde om konsekvenserne af at fodre fugle og sortere affald på en måde, der kan tiltrække rotter. Det blev til hele 10 dialogmøder i almene boligforeninger, som samtidig blev gjort opmærksom på mulighederne i at sortere deres affald i flere fraktioner og på korrekt vis.

Igen i år lykkedes det at afholde et velbesøgt byttemarked, hvor godt 1,5 ton ting skiftede ejermand. Det er en effektiv måde at sætte fokus på genbrug og hvordan vi kan genanvende vores ressourcer frem for at destruere dem.

2. Klimatilpasning (Amager Øst og Amager Vest)

På baggrund af borgerhenvendelser og forventningen om stigende nedbørsmængder fremover, har det været et klart ønske fra begge lokaludvalg på Amager, at indsatsen på klimatilpasningsområdet intensiveres og videreudvikles.

Hvor indsatsen i 2012 i høj grad handlede om at afdække parcelhusejernes udfordringer i forhold til oversvømmelser ved voldsomme regnskyl, har 2013 handlet om at hjælpe borgerne videre til handling. Indsatsen har været fokuseret på at skabe fælles klimatilpasningsprojekter i grundejerforeninger og på tværs af boligforeninger. Det er målet, at Miljøpunkt Amager gennem en opsøgende indsats vil være i stand til at hjælpe grundejerforeninger og boligforeninger igennem de komplicerede processer med tilladelser, skitseforslag og ansøgninger i fælles klimatilpasningsprojekter.

Oplæg om klimatilpasning hos grundejerforeninger

Som et nyt tiltag tilbød Miljøpunkt Amager også oplæg ude hos lokale grundejerforeninger og boligforeninger om klimatilpasning, LAR (lokal afledning af regnvand) og konkrete tiltag det kan være fornuftigt at få igangsat for at holde vandet ude af boligerne.

Det blev til fire oplæg hos lokale grundejerforeninger. Denne oplægsform viste sig meget effektiv, da det var muligt enten at se på konkrete kort over området sammen eller gå en tur på vejen. Det gjorde, at borgerne kunne komme med deres egne erfaringer og at vi sammen kunne tale om mulige løsninger.

Hos grundejerforeningen Godthåb indgik oplægget som en del af deres ekstraordinære generalforsamling, der netop handlede om at starte et klimatilpasningsprojekt i grundejerforeningen. Oplægget var her med til at skabe en forståelse for, hvad der kan ske hvis vi ikke handler på klimaændringerne, og hvordan det kan se ud hvis vi gør. Grundejerforeningen stemte for at arbejde frem mod et anlægsprojekt i 2014.

Samarbejde med GF Øresund om klimavenlige villaveje og kommunal vejledning

Miljøpunkt Amager har også deltaget i et klimatilpasningsprojekt, der er godt på vej til at blive realiseret. Det drejer sig om Grundejerforeningen Øresunds projekt "klimavenlige villaveje". Grundejerforeningen arbejder på at bruge en del af vejene til at nedsive regnvand. Miljøpunkt Amager har deltaget i de fælles inspirationsmøder for grundejerforeningen, hvor der er blevet arbejdet med muligheder og begrænsninger for vejenes klimatilpasning.

Miljøpunkt Amager deltager i processen for at indsamle erfaringer med at lave klimatilpasningsprojekter i grundejerforeninger. Det er på nuværende tidspunkt en kompliceret proces, som vi ønsker at være med til at lette. Derfor har vi indgået et samarbejde med Københavns Kommune, Grundejerforeningen Øresund og HOFOR om at udarbejde en vejledning, der kan gøre det lettere for andre grundejer- og boligforeninger at komme i gang med at klimatilpasse deres grunde eller den fælles vej. Vejledningen bliver udarbejdet i 2014.

Borgermøde om Københavns Kommunes skybrudsplan for Amager og Christianshavn

Miljøpunkt Amager har sammen med Center for Park og Natur, Miljøpunkt Indre By/Christianshavn, lokaludvalg Amager Øst og lokaludvalg Amager Vest været med til at arrangere et borgermøde om Københavns Kommunes planer for at skybrudssikre Amager og Christianshavn. Det blev et meget velbesøgt møde, hvor borgerne på Amager havde mange spørgsmål både til den overordnede plan og de lokale tiltag.

Temamøde om klimatilpasning for villaejere sammen med Sundbyernes grundejerfælleskab

I samarbejde med Sundbyernes Grundejerfælleskab afholdte Miljøpunkt Amager den 28. november et større temamøde om klimatilpasning og skybrudssikring for villaejere. Fokus for mødet var på skybrudssikring af boliger og hvordan grundejerforeninger kan igangsætte fælles klimatilpasningsprojekter.

På temamødet deltog bl.a. Kåre Press-Kristensen fra Det Økologiske Råd med et meget engagerende oplæg om de konkrete muligheder og udfordringer ved at etablere faskiner på villagrunde. Derudover var der oplæg fra Københavns Kommune og Miljøpunkt Amager. Over 50 grundejere deltog i temamødet.

Høringssvar til skybrudsplan for Amager og Christianshavn

Miljøpunkt Amager indgav i december høringssvar til Københavns Kommune på "Konkretisering af skybrudsplan for Amager og Christianshavn". Høringssvaret blev koordineret med lokaludvalgene på Amager, der ligeledes indgav høringssvaret.

Høringssvaret fra Miljøpunkt Amager roste kommunens konkretisering for at indtænke grønne terrænbaserede løsninger og kombinationen med LAR-løsninger. Dog blev det også påpeget, at afkobling af regnvand via LAR-tiltag i overvejende grad overlades til privat initiativ og at der til dette ikke er indbygget en strategi eller incitamentsstruktur, der sikrer denne afkobling.

Klimatilpasning på Herjedalgade

Miljøpunkt Amager har også lavet sit eget forslag til en skybrudsløsning på Amager. Arkitekt Simone Hochreiter arbejdede under titlen "*Climate adaption of an industrial area with focus on natural stormwater management*" med området ved Herjedalgade (Vermlandsgade Genbrugsstation) i sit specialeprojekt. Det blev til en konkret plan for, hvordan området kan omdannes, gøres mere grønt og åbent samt opbevare mere vand på stedet frem for at sende det i kloakkerne. Det er en model, der også vil kunne anvendes til regnvandshåndtering andre steder i København.

Den 25. juni inviterede Miljøpunkt Amager til et "god sommer"-arrangement i Salen i Kvarterhuset. Her fremlagde Simone sit projekt for godt 20 interesserede gæster. Er du interesseret i at se projektet, kan du låne et eksemplar af opgaven hos Miljøpunkt Amager.

Opfyldelse af målsætninger for "Klimatilpasning"

I årsplanen var målsætningen at få etableret en lokal ressourcebase for LAR-løsninger på Amager. Målsætningen er delvist realiseret, da Miljøpunkt Amager i dag virker opsøgende for igangsætning af lokale klimatilpasningsprojekter og har etableret en temaside på Miljøpunkt Amagers hjemmeside www.miljopunkt-amager.dk om klimatilpasning. Dog er indsatsen stadig begrænset i forhold til at kunne yde faglig vejledning på mere tekniske og faglige spørgsmål, der vedrører den konkrete udformning og anlæggelse af klimatilpasningsløsninger.

Derudover er indsatsen i 2013 udvidet med opbygningen af lokale grønne netværk og tilbud om foredrag og arrangementer om klimatilpasning til grundejerforeninger og boligforeninger.

3. Flere cyklister på Amager (Amager Øst)

Gennem årene har cykelområdet haft et særligt fokus i Miljøpunkt Amager, da det er den enkeltstående indsats, der kan skabe de største miljømæssige forbedringer på Amager. Udover videreførelse af Bicycle Innovation Lab som selvstændig forening, har fokus for indsatsen i 2013 været at skabe det bedst mulige grundlag for en mere miljøvenlig trafik på Amagerbrogade gennem deltagelse i udarbejdelse af helhedsplanen for Ny Amagerbrogade.

Cykelpitstop 2013

Cykelpitstop 2013 blev afholdt på Christmas Møller Plads fredag den 9/8 og lørdag den 10/8. Fredagens morgencyklister på vej til arbejde blev serviceret og lørdag fik sommercyklisterne, der i mere afslappet tempo var på vej mod dagens gøremål i centrum, et gratis cykeltjek og en god kop kaffe. Til cykelservicen havde vi engageret den socialøkonomiske virksomhed CykelVen og foreningen Bicycle Innovation Lab. Den økologiske kaffe kom fra Kalles Kaffes kaffecykel.

Under arrangementet delte vi informationer ud om helhedsplanen for Ny Amagerbrogade og fik snakket med borgerne om deres miljøønsker for Amager.

Vi fik interviewet over 50 cyklende Amagerboere om deres mening om Amagerbrogade som den er nu og om deres ønsker til fremtidens Amagerbrogade.

Enkelte syntes, at gaden er fin som den er, men størstedelen så gerne færre biler, mindre tung trafik, bedre plads til cyklister og mere grønt. En del efterspurgte flere skraldespande og bedre cykelparkering og når adspurgte om butikkerne blev flere små specialbutikker efterlyst. Når adspurgte om de ville benytte sig af eventuelle låneladcykler stillet til rådighed af butikkerne svarede de fleste ja mens enkelte ville foretrække deres bil eller egen ladcykel ved store indkøb.

Trafiksikkerheden for cyklister blev også nævnt gentagne gange. Alle, der stoppede op, syntes cykelpitstoppet var en god ide og ville meget gerne vide mere om Miljøpunktets arbejde og rigtig mange kom med gode ideer til vores fremtidige virke.

Lokal følgegruppe for Ny Amagerbrogade

Miljøpunkt Amager har deltaget i udarbejdelsen af helhedsplanen for Ny Amagerbrogade gennem den kommunalt nedsatte følgegruppe. Følgegruppen har blandt andet arbejdet med at kategorisere og kvalificere lokale borgeres ideer og forslag til fremtidens Amagerbrogade. Miljøpunkt Amager har primært søgt at bidrage med forslag til forbedring af vilkårene for cyklister. Et særligt fokus har været på hvorledes cyklisterne kan anspores til at foretage flere af deres indkøb i Amagerbrogades butikker. Helhedsplanen lå klar i maj, hvorefter den politiske behandling startede. På grund af uenigheder i forligskredsen bag beslutningen om at renovere Amagerbrogade, blev en revideret udgave af helhedsplanen først godkendt i december.

Nyt liv til gamle postcykler

Miljøpunkt Amager har fået en mængde udfasede postcykler, der er blevet til overs efter postvæsnets skift til el-cykler. En del cykler er givet videre til Partnerskabet i Urbanplanen, hvor de skal danne grundlag for et lokalt cykelværksted, hvor de lokale beboere kan bygge og reparere cykler. En del cykler er givet til Bicycle Innovation Lab, hvor de kommer til at indgå i BILs cykelbibliotek eller skal bruges i byggeprojekter. Endelig er et par ladcykler kommet ud i lokalområdet som låncykler; én hos en lokal kaffebar og én er blevet udlåncykel i en af boligforeningerne fra Det grønne boligforeningsnetværk.

Samarbejde med Bicycle Innovation Lab

I 2011 igangsatte Miljøpunkt Amager cykelkulturhuset Bicycle Innovation Lab, der består af et videnscenter for cyklisme, et cykelbibliotek og en mobil udstilling. Initiativet blev frem til udgangen af 2012 støttet med midler fra Vejdirektoratet. Siden er Bicycle Innovation Lab blevet etableret som selvstændig forening, med egen bestyrelse hvor Miljøpunkt Amager er repræsenteret som ledende aktør. I bestyrelsen sidder ligeledes repræsentanter fra erhvervslivet, universitetsverdenen og kommunerne. Bicycle Innovation Lab har til huse i Prismen mellem Holmbladsgade og Prags Boulevard, hvor også cykelbiblioteket findes.

I 2013 har arbejdet i høj grad været fokuseret på at finde en stabil form for foreningen. Det er til en vis grad realiseret, da det er lykkedes at holde Bicycle Innovation Lab kørende uden støttemidler fra puljer og fonde.

Aktiviteterne i Bicycle Innovation Lab har primært drejet sig om udlån af cykelbibliotekets cykler til kommuner og virksomheder, samt deltagelse i offentlige arrangementer. Gennem disse arrangementer er det lykkedes at skabe et økonomisk grundlag for en fuldtidsmedarbejder samt en deltidsmedarbejder. Derudover er der selvfølgelig også den potentielt positive effekt, at de mange udlånte cykler fra cykelbiblioteket medvirker til at skabe en øget interesse for at bruge cyklen i stedet for bilen til den daglige transport. Erfaringerne fra udlånet af cykelbiblioteket viser blandt andet, at særligt el-cykler kan få bilister til at overveje at skifte bilen ud med cyklen.

I løbet af efteråret er der desuden indgået et Public Diplomacy aftale med Udenrigsministeriet om, at cykeludstillingen "The Good City" bliver stillet til rådighed for de danske ambassader i udlandet. Denne aftale betyder, at Bicycle Innovation Lab nu bliver

”eksporteret” til resten af verden og ikke kun til borgere på Amager.

Udlån af ladcykler

Miljøpunkt Amager har to cykler til rådighed til udlejning. En almindelig ladcykel, som har været udlånt 57 gange og en el-ladcykel, ”Bullitt”, som har været udlånt 9 gange i 2013. Vi har derudover to ladcykler stående i Kulturhuset Islands Brygge, som der har været stor efterspørgsel på. De har været udlånt henholdsvis 68 og 95 gange i årets løb. Derudover har Miljøpunkt Amager ladcykler til udlån i indkøbscentret ”Fields” i Ørestad og i Partnerskabet i Urbanplanen, som løbende bliver udlånt.

Der er indgået aftale med udlån af el-ladcykler fra henholdsvis Kulturhuset Islands Brygge og Fields. Aftalerne bliver realiseret i løbet af 2014.

I de fleste tilfælde udlånes cyklerne i flere dage. Der skal også indtænkes diverse reparationer, hvor cyklen derfor ikke har været til rådighed for borgerne. Generelt er der størst efterspørgsel på cyklerne i perioden fra april til oktober, mens der er mere stilstand i udlånet fra november til og med marts.

Opfyldelse af målsætningerne for Flere cyklister på Amager

Målsætningen om at få givet cyklismen høj og konkret prioritering i den endelige helhedsplan for Amagerbrogade er til fulde realiseret. Miljøpunkt Amager har deltaget aktivt i følgegruppens arbejde til helhedsplanen, og hvis helhedsplanen realiseres vil den helt konkret skabe bedre vilkår for cyklister på Amagerbrogade.

Derudover har de forskellige cykelaktiviteter, som Miljøpunkt Amager har afholdt i løbet af året, været med til at sætte øget fokus på cyklisternes vilkår, og f.eks. udlånet af ladcykler har givet borgerne på Amager nogle meget konkrete muligheder for at forbedre deres mobilitet uden at forøge miljøbelastningen lokalt og globalt.

4. Elbiler og delebiler (Amager Øst)

I årsplanen er der lagt et særligt fokus på at sikre en mere miljøvenlig transport på Amager. Et af redskaberne til dette er et øget brug af delebiler blandt borgerne på Amager. Målsætningen for indsatsen er etablering af mindst én forsøgsordning på Amager, der fremmer brugen af el-delebiler på Amager.

[Opstilling af elbiler og delebiler i samarbejde med boligforening](#)

Miljøpunkt Amager har været i dialog med flere lokale boligforeninger om opsætning af delebiler i lokalområdet - herunder elbiler. Indsatsen har endnu ikke løst sit fulde potentiale og der er en række muligheder og oplagte samarbejdsflader, som giver berettiget forventning om, at Miljøpunkt Amager bør kunne realisere målsætningerne på indsatsområder fremadrettet.

I det konkrete er der indgået aftale med LetsGo (tidl. Københavns Delebiler) om en "pakkeordning" til boligforeninger, der sikrer opstilling af mindst én delebil, såfremt der i en boligforening eller -karre kan findes ti medlemmer til deleordningen. Ordningen er ved årsafslutningen ved at blive udvidet med en dele-ladcykelordning, hvor der tilbydes udlån af ladcykler i de boligforeninger, der indgår i deleordningen.

Et par af boligforeningerne i Miljøpunkt Amagers nyetablerede boligforeningsnetværk diskuterer tilbuddet internt, men endnu har ingen boligforening taget den endelige beslutning om indmeldelse.

[Delebiler i grønne beboernetværk](#)

Indsatsen for elbiler og delebiler har i sig selv været en løftestang for igangsættelsen af nye grønne borger- og bolignetværk på Amager. Således har f.eks. udgangspunktet for igangsætning af Ungarnsgadenetværket været drevet af et ønske om at få opsat delebiler Ungarnsgade.

[Formidling af delebilordninger](#)

Deltagelse i delebilordninger indgår som et centralt element i Miljøpunkt Amagers inspirationskatalog for boligforeninger "Jeres bæredygtige gade - 10 forslag til grønne løsninger". Med inspirationskataloget virker Miljøpunkt Amager således til en bred formidling af delebilsordninger til borgerne på Amager.

[Opfyldelse af målsætningerne for "Elbiler og delebiler"](#)

Miljøpunktets indsats på el- og delebils området har ikke i 2013 ført til etableringen af en forsøgsordning med udlån af el-delebiler på Amager. Miljøpunktet er i fortsat dialog med LetsGo og med en række boligforeninger om muligheden for yderligere delebiler og el-delebiler på Amager.

Vi må konstatere, at beslutningsprocessen i boligforeningerne er mere omstændig end vi havde regnet med, og at vi derfor ikke har opfyldt målsætningen for indsatsområdet i 2013.

Dog har indsatsområdet vist sig som en løftestang for igangsættelse af nye grønne beboernetværk i bydelen, hvilket har gjort indsatsområdet til et vigtigt redskab for Milljøpunkt Amager i arbejdet for at skabe lokale borgerdrevne grønne netværk.

5. Grøn bydel (Amager Øst)

På Amager er der godt gang i den urbane havebevægelse. Det gør ikke bare bydelene grønnere, men opfordrer også til deltagelse og fællesskab.

I Miljøpunkt Amager har vi i år arbejdet for at støtte eksisterende byhaver og for at starte nye haveprojekter. En del af det arbejde har været at hente inspiration fra verden til Amager i form af foredrag. Vi har også arbejdet for at øge kendskabet til den biologiske mangfoldighed på Amager og relationerne mellem de forskellige grupper, der dyrker og spiser byen.

Videreførelse af Prags Have

På Prags Boulevard ligger den prisvindende urbane have Prags Have. Det er en åben have drevet af frivillige. At drive et sted med frivillige kræfter kan være svært, fordi der sker en hyppig udskiftning af frivillige. Derfor har Miljøpunkt Amager tilbudt at fungere som en "kollektiv hukommelse" for haven og sikre vidensoverlevering ved skiftende aktive i haven. Det vil sige, at vi opbevarer forskellig praktisk viden for havens brugere.

Foredrag om dyrkning i plantekasser

Vi har også afholdt to arrangementer i samarbejde med Prags Have. Det ene var et foredrag om aftenen den 12. juni, hvor to af de frivillige fra Prags Have fortalte om, hvordan man holder sine planter flotte i en plantekasse. Det blev et meget hyggeligt arrangement, hvor Miljøpunkt Amager stod for planlægning, reklamering og en forfriskning til de godt tyve fremmødte, som hovedsageligt var nysgerrige borgere og miljøambassadører, der kom på besøg.

Byg din egen havekasse-workshop

Det andet arrangement var to workshops i Prags Have den 1. september i forbindelse med mangfoldighedsfestivalen Smag Verden, der blev afholdt på Prags Boulevard 43.

Under kyndig vejledning af gartner Jann Kuusisaari og Heidi Durhuus fra Prags Have, lærte knap 20 deltagere at bygge deres egne højbede, så de blev klædt på til at lave deres egen byhave. I fællesskab gik vi igennem de enkle trin, der skal til for at lave en have i byen. Vi samlede plantekasser af paller og pallerammer, plantede stiklinger af Sankt Hans Urt og såede chilifrø i mælkekartoner, som deltagerne tog med hjem. Vi fik meget positive tilbagemeldinger på at have lavet et arrangement, der var praktisk, gav en ny viden og som viste, at det slet ikke var så svært at bygge en havekasse som det måske kan se ud. De havekasser, der blev bygget under de to workshops, står nu og pynter i henholdsvis Prags Have samt uden for kulturhuset Prismen og Bicycle Innovation Labs cykelbibliotek.

Gårdhaver i boligforeninger

Også internt i boligforeninger er interessen for fælles og privat have dyrkning tiltagende. I 2013 har vi været med til at etablere to køkkenhaver i to boligafdelinger. I FSB afdeling 1-65 i Hessensgården er der belvet opstillet 10 kasser, mens Lejerbo afdeling 391 på Holmbladsgade har fået 8 havekasser i gården. Miljøpunkt Amager har sammen med Projektbasen og de involverede afdelinger arrangeret forspiring af frø til kasserne, en workshop, hvor beboerne selv var med til at bygge kasserne, og en inspirationstur til andre lignende haveprojekter i København for ca. 30 voksne og børn. I løbet af sæsonen har gartner Jann Kuusisaari været tilknyttet haverne og sørget for at give beboerne gode råd og hjælp.

Beboere i alderen 3-70 år har dyrket grøntsager og blomster i kasserne. I begge gårde har beboerne været glade for deres kasser og det de dyrker i dem. De er også glade for at have en ny anledning til at tale med de andre beboere i gården. Projektet er omtalt i FSBs beboerbladet.dk til inspiration for andre beboere i hele landet. Du kan læse artiklen her: www.beboerbladet.dk/artikler/2013/egen-avl-til-gavn-for-sundhed-og-pengepung.

Inspirationsarrangementer

Ud over de praktiske arrangementer rundt om i bydelens etablerede og nystartede byhaver, har Miljøpunkt Amager også sørget for at hente ny inspiration til Amager. Kvarterhusets fine foredragssal har dannet rammen om en række foredrag om urbane haver rundt om i verden.

Den 19. marts gav landskabsarkitekt Vibeke Vendena et indblik i et helt andet samfund, da hun fortalte om Detroits mange trængsler og den lokale fødevarerproduktion i byen, der er opstået som modsvar. Vibeke Vendena lavede til sit foredrag et plantebed af et bildæk på scenen. Ca. 30 personer deltog i arrangementet.

Den 3. september fortalte havebogsforfatteren Jens Juhl om urbane haver på Cuba. Foredraget tog afsæt i, hvordan den økologiske bølge af urban farming opstod på Cuba og hvordan den siden forsyningskrisen i 1990'erne, har udviklet sig til i dag at være et vigtigt led i Cubas forsyning af grøntsager. Ca. 20 personer deltog i arrangementet. Begge oplæg vakte stor begejstring og der var mange interessante spørgsmål.

En inspiration med et mere lokalt afsæt kom fra Mads Boserup Lauritsen fra Nørrebro, der har det urbane byhaveprojekt Tagtomat. Mads arbejder med kapillærkasser, der også kan bruges som møbler i byrummet. Den 25. november var han på besøg i Ungarnsgadenetværket og kom med konkrete forslag til, hvordan der kan laves havekasser og bænke i gaden. Beboerne i gaden blev så inspirerede, at der blev planlagt en arbejdsdag i marts 2014, hvor der skal bygges gadehaver i Ungarnsgade.

Spiselige planter på Amager Fælled

Ud over at dyrke i byen, oplevede vi også en stor interesse for den spiselige del af naturen. Derfor har vi i 2013 fortsat samarbejdet med Planteklubben og gartner Jann Kuusisaari fra "Spiselige Planter på Fælleden" om vandreture på Amager Fælled. Der har været arrangeret to velbesøgte ture ud for at se og smage på de spiselige planter på Amager Fælled.

Konferencen Dyrk! Høst! Spis!

Den 11. oktober 2013 deltog 120 mennesker i konferencen Dyrk! Høst! Spis! i Njalsgården på Islands Brygge. Konferencen, der var arrangeret af Miljøpunkt Amager og som en optakt til Sharing Copenhagen i 2014, viste, at der i København er en stærk og vedholdende interesse for arbejdet med byhaver, bylandbrug, høst af byens frugt og grønt samt andre grønne tiltag i byen. Adskillige var desværre henvist til venteliste, da de fysiske rammer i Njalsgården begrænsede antallet af deltagere.

På konferencen blev der diskuteret et væld af forskellige emner om "den spiselige by". Herunder problematikker omkring jord og kompost, høst af byens frugt og grønt, grøntproduktion med henblik på salg samt vigtigheden af en god og fremadrettet dialog med Københavns Kommune.

På baggrund af konferencen blev der udarbejdet en række anbefalinger til Københavns Kommune. Anbefalingerne har baggrund i de emner, der blev diskuteret på dagen, og de omhandler bl.a. vigtigheden i, at Københavns Kommune fremkommer med en samlet strategi for byhaver og bylandbrug. Der blev udtrykt klart ønske om, at Københavns Kommune ser på mulighederne for at lave mere nuancerede regler for brugen af jord og kompost i byhaver og bylandbrug.

En anden anbefaling fra konferencen var, at Københavns Kommune lader sig inspirere af udenlandske projekter inden for byhaver og bylandbrug som f.eks. Capital Growth og Fresh, for på den måde at lære af de erfaringer andre allerede har gjort sig. Når Københavns Kommune i 2014 afholder Sharing Copenhagen, er det således allerede nu planlagt, at Miljøpunkt Amager skal stå bag afholdelsen af en endnu større og international conference med fokus på byhaver, bylandbrug og arbejdet med den spiselige by.

På konferencen var der ligeledes stor efterspørgsel på organisatoriske platforme til fremme af bylandbrug og byhaver i København. Der blev udtrykt ønske om, at de organisatoriske platforme skal kunne arbejde med generel fundraising, og håndtere nogle af de praktiske og administrative spørgsmål, der relaterer sig til udviklingen på områderne og dialogen med Københavns kommune, samt med erfaringsudveksling og vidensdeling.

[Grønne partnerskaber og netværk](#)

Et af de sekundære projekter under indsatsområdet var at udvikle og opbygge netværk med faglig vejledning og administrativ opbakning til understøttelse af lokale grønne initiativer, der "bare vil lave noget grønt". Vi har tidligere været med til at starte Netværket for Urbane Haver, som var et netværk, hvor lokale byhaver og kommunen deltog. Netværket har ikke været aktivt i 2013 efter ønske fra de frivillige i byhaverne. Det tog for meget energi, som de hellere ville lægge i det praktiske arbejde med haverne. Miljøpunkt Amager valgte derfor i stedet at afholde konferencen Dyrk! Høst! Spis! med henblik på at sikre erfaringsudveksling, samle fælles udfordringer og skabe rum for at forskellige byhaveaktører kunne møde hinanden.

På baggrund af anbefalingerne fra konferencen Dyrk! Høst! Spis! tog Miljøpunkt Amager i efteråret initiativ til at danne et netværk for bylandbrug samt et netværk for jord/kompost. I 2014 vil Miljøpunkt Amager genoptage netværksarbejdet i Netværk for Urbane Haver.

[Grønne tage](#)

Det tredje forslag til et sekundært projekt under Grøn Bydel var anlæggelse af grønne tage. Miljøpunkt Amager har afholdt en inspirationsaften for Det grønne boligforeningsnetværk i en boligforening, der overvejer at anvende tagfladen til nye formål. Med til aftenen havde vi inviteret byggefirmaet Logik & co., som fortalte om mulighederne i grønne tage, energirenovering, isolation og ventilation.

[Opfyldelse af målsætningerne for "Grøn Bydel"](#)

Det har været et spændende og begivenhedsrigt år for indsatsområdet "Grøn Bydel". Vi har nået alle vores målsætninger og sat nye haver og haveinitiativer i verden. Det er lykkedes at videreføre Prags Have og at skabe to borgerdrevne byhaveprojekter i Amager Øst. Vi har vist eksempler på og fået synliggjort den biologiske mangfoldighed, der findes på Amager og på haveprojekter andre steder i byen og i verden.

6. Miljøambassadører (Amager Øst)

Indsatsen for uddannelse af miljøambassadører har været en central indsats for Miljøpunkt Amager gennem mange år. Det er ikke hvert år, at der er blevet uddannet nye miljøambassadører, men hvert år har vi haft fokus på hvordan de tidligere uddannede miljøambassadører kan indgå i Miljøpunkt Amagers forskellige aktiviteter. I 2013 havde vi bl.a. som målsætning at tage initiativ til en miljøambassadøruddannelse for eleverne på en lokal folkeskole.

Skoler og Miljøambassadører

I starten af 2013 arbejdede vi med at udvikle et undervisningsforløb med fokus på affald og ressourcer for eleverne på Sønderbro Skole. Desværre blev denne proces afbrudt af lærerlockouten i april 2013. Det havde konsekvenser for hele vores indsats omkring folkeskoler og Miljøambassadører, der desværre ikke kunne gennemføres i den form, som var planlagt i årsplanen for 2013.

Derfor har vi valgt at fokusere på at få etableret en god kontakt til engagerede lærere på Sønderbro Skole i 2013, så det kan danne et godt fundament for et konstruktivt samarbejde i 2014, hvor miljø kommer på skemaet på Sønderbro Skole. Vi har udviklet to samarbejdsprojekter, der tager udgangspunkt i skolens ønsker og behov, så der er god opbakning bag projekterne på skolen. Begge projekter er planlagt til at blive gennemført i 2014.

Vi har indgået aftale om at etablere havekasser (kapillærkasser) og regnvandstønder i indskolingen på Sønderbro Skole i samarbejde med lærere primært fra de naturfaglige fag. Vi har indgået aftale om at gennemføre et undervisningsforløb om cykler i skolens 6. og 7. klasser primært i samarbejde med de kreative håndværksfag (Design og Sløjd) og evt. de naturfaglige fag. Undervisningsforløbet tager udgangspunkt i "Folkeskolen Cykler" som Miljøpunkt Amager har udviklet for Bicycle Innovation Lab i samarbejde med Furesø Kommune.

Begge projekter rummer også mulighed for, at de frivillige miljøambassadører kan involvere sig i projekterne på forskellige måder, der passer til deres interesser og den tid de har mulighed for at være til stede i og omkring undervisningen og projekterne på skolen. F.eks. kan det være en udfordring for de Miljøambassadører, der har arbejde, at være til stede i dagtimerne.

Vidensdeling og besøg hos boligforeninger

Miljøambassadørerne har i år besøgt fem boligafdelinger i Amager Øst og fortalt om miljøforhold. Temaet har været affald og rotter. Miljøambassadørerne havde forud for besøgene fået viden om affaldshåndtering og rotter ved to arrangementer, hvor kvinderne fik besøg af en af kommunens rotteeksperter. Det ene arrangement blev holdt i Syklubben i Hessensgården, hvor der deltog ca. 20 kvinder, 1 ejendomsfunktionær og repræsentanter fra bestyrelsen i Hessensgården, samt 3 Miljøambassadører, og det andet blev holdt i Kvindecaféen Mosaik i Norgesgade, hvorefter deltog ca. 20 kvinder og 4 Miljøambassadører. Oplæggene var arrangeret i samarbejde mellem Miljøpunkt Amager, Den Boligsociale Helhedsplan for Sundholmskvarteret og Projektbasen.

Miljøambassadørerne har været involveret i at skabe opmærksomhed om besøget hos deres naboer og personlige netværk op til rottekampagnens besøg i deres egne gårde. Initiativet Bydelsmødrene blev også involveret i at sprede budskabet om kampagnen og arrangementerne i den forbindelse, og de skønner at det er en vigtig problemstilling for mange.

Home parties med Miljøambassadørerne

Der var i efteråret 2013 planlagt et forløb om home parties om el, vand, varme og affald, der både indeholdt uddannelse af Miljøambassadørerne samt besøg hos beboere på Amager. Forløbet er finansieret af Puljen for Grønne Ildsjele, men på grund af en intern fejl i puljens godkendelsesprocedure blev den endelige godkendelse forsinket, således at projektet ikke kunne gennemføres i efteråret 2013, men i stedet er blevet udskudt til foråret 2014.

Forløbet skal både understøtte og gerne udvide netværket for etniske Miljøambassadører og sikre større miljøviden hos beboerne på Amager. Forløbet om home parties er udviklet af Københavns Miljø- og Energikontor for Miljøambassadørerne på Amager og afvikles i samarbejde med Miljøpunkt Amager og Den Boligsociale Helhedsplan for Holmbladsgadekvarteret. På nuværende tidspunkt har ca. 15 Miljøambassadører og andre miljøinteresserede kvinder udvist interesse for at deltage i forløbet.

[Understøttelse af netværket for etniske miljøambassadører](#)

Det er vigtigt at styrke miljøambassadørnetværkets sociale sammenhængskraft og belønne deltagerne for deres frivillige engagement. Det skete i 2013 med et besøg i Den Blå Planet. De aktive Miljøambassadører var inviteret og 13 Miljøambassadører og 15 børn deltog i en hyggelig dag, der startede med fælles frokost med sammenskud af lækre retter. Dagen var arrangeret i samarbejde med Den Boligsociale Helhedsplan for Holmbladsgadekvarteret.

Desuden deltog enkelte engagerede Miljøambassadører også i aktiviteter i Amager Vest: Byttemarked, Åbningen af Hørgården Nærgenbrugsstation, Naturfredningsforeningens Affaldsindsamlingsdag, Åbning af Kvindecaféen Mosaik og oplæg om rotter i Kvindecaféen samt urbane haveprojekter sat i gang i samarbejde med Sundholmskvarterets Områdeløft og Den Boligsociale Helhedsplan for Holmbladsgadekvarteret. Vi har bakket op om Miljøambassadørernes engagement, da kvindernes netværk og engagement går på tværs af bydelene, og dette er med til at vedligeholde deres engagement som frivillige Miljøambassadører.

[Opfyldelse af målsætningerne for Miljøambassadører](#)

Grundet skolernes lockout er det ikke lykkedes at involvere Miljøambassadørerne i vores samarbejde med skoler i Amager Øst. Vi har til gengæld fået etableret to samarbejdsprojekter med Sønderbro Skole i 2014, hvor miljøambassadørerne kan involveres på forskellige måder.

Det er til gengæld lykkedes at opfylde målsætningen om at afholde mindst tre temaaftner om miljøforhold i lokale boligforeninger og at understøtte Miljøambassadørerne i deres videreformidling af den viden vi sammen har opnået. Det er blevet til hele 5 gårdbesøg i boligafdelinger og to arrangementer hos lokale mødesteder for kvinder på Amager. De to oplæg og besøgene i boligafdelingerne understøtter både kvindernes aktive deltagelse i netværket for etniske Miljøambassadører og målsætningen om at foretage grønne besøg i boligforeninger. De opfylder derved også ambitionerne for de sekundære projekter under indsatsområdet.

7. Trafik og virksomheder (Amager Vest)

Miljøpunkt Amagers og Københavns Kommunes transportnetværk for virksomheder på Amager har fokus på udfordringer på transportområdet og arbejder med Mobility Management-løsninger, der har mindre trængsel og mindre udledning af CO₂ som endemål.

Virksomhedsnetværket "Transportnetværk Amager" består nu af 16 deltagende virksomheder, fordelt på Islands Brygge og Ørestad, der tilsammen beskæftiger over 15.000 ansatte. Flere virksomheder er interesserede i at blive en del af transportnetværket. Netværket mødes indtil videre en gang i kvartalet hos en af netværkets virksomheder.

Netværksmøder

Der er i 2013 blevet afholdt tre netværksmøder. Det første blev afholdt den 8. maj 2013 i KLP bygningen med Atkins og Accenture som værter. Der var oplæg om cykelservice til virksomheder fra virksomheden CykelVen, oplæg om Københavns nye pendlercykler samt en præsentation af NOVO Nordisks arbejde med mobility management.

Det andet netværksmøde blev afholdt den 28. august. Det handlede om den tredobbelte bundlinje som virksomhederne kan arbejde med i forhold til at se hvordan en indsats for grønnere transport kan hjælpe på økonomien, klimaet og arbejdsmiljøet.

Det tredje netværksmøde blev afholdt den 27. november. Mødet handlede om samkørsel og der blev givet oplæg om fordelene ved samkørsel og konkrete måder det kan organiseres på. Samkørsel er en måde at beholde bilens transportfordele, men skabe færre af dem på vejene. At køre sammen kan give økonomiske besparelser og sociale fordele for både medarbejdere og virksomheder. Derfor vil Transportnetværk Amager i 2014 arbejde på dels at oplyse deres medarbejdere om muligheden for samkørsel, og dels prøve at skabe deres egen samkørselsplatform.

[Cykelbibliotek til medarbejderne](#)

I efteråret var Bicycle Innovation Labs cykelbibliotek på besøg hos syv virksomheder i netværket. Modtagelsen af Cykelbiblioteket var meget positiv hos alle de deltagende virksomheder. De medarbejdere, der benyttede sig af Cykelbibliotekets cykler udtalte sig efterfølgende positivt og udtrykte glæde ved at have haft mulighed for at afprøve anderledes cykler. Især elcyklerne var attraktive for de medarbejdere, der var vant til at bruge bilen.

Et par af virksomhederne overvejer nu, hvordan man kan lave et mere permanent udlån af forskellige cykletyper, mens en virksomhed allerede har investeret i ladcykler til medarbejderudlån oveni de almindelige firmacykler de allerede havde. En virksomhed brugte Cykelbibliotekets besøg til at undersøge om firmacykler kunne erstatte en del af de lokale og korte taxature. Det kunne de med stor succes og virksomheden har efterfølgende indkøbt firmacykler.

En håndfuld af virksomhederne valgte desuden at åbne dørene for andre virksomheders medarbejdere i netværket, hvilket vi ser som en meget positiv udvikling, idet virksomhederne og deres medarbejdere tager endnu et skridt i den vidensdeling og transportinitiativ, der er nogle af grundideerne i Mobility Management netværksarbejdet.

[Transportvaneundersøgelser](#)

De fleste af virksomhederne i netværket har nu gennemført transportvaneundersøgelser. Transportvaneundersøgelserne er blevet efterfulgt af et rådgivningsmøde, hvor undersøgelsens resultater gennemgås med virksomheden, og hvor udfordringer og løsninger diskuteres. Virksomhedernes transportvaneundersøgelser har efterfølgende ligget til grund for diskussioner og erfaringsudveksling i netværket.

I efteråret gennemførte vi en 2. runde af transportvaneundersøgelserne for at vurdere om virksomhederne og deres medarbejdere havde ændret transportvaner. Ud fra de indkomne svar kan vi udlede, at det tager tid og kræfter at ændre folks vaner. Tallene viser, at virksomhedernes faktiske CO₂-udledning tilsyneladende er steget en lille smule siden sidste transportvaneundersøgelse, men samtidig kan vi se, at over en tredjedel af adspurgte medarbejdere har ændret transportvaner efter de har haft mulighed for at afprøve alternativer til deres nuværende transport. Det ser altså ud til, at vi har sat gang i en holdningsændring, men at resultaterne stadig lader vente på sig. Vi kan da også konstatere, at de transportbesparende tiltag virksomhederne indtil nu har engageret sig i er relativt få, men at det nu virker som om de er klar til større tiltag.

[Opfyldelse af målsætninger for Virksomheder og trafik](#)

Målsætningerne for området Virksomheder og Trafik er blevet opfyldt. Det forventede antal netværksmøder er blevet afholdt, flere transportvaneundersøgelser er blevet gennemført, netværket er vokset og virksomhedernes fokus på og samarbejde omkring mobility management er øget. Samtidig er Miljøpunkt Amagers samarbejde og kommunikation med lokalområdet private virksomheder og med Københavns Kommune blevet styrket.

8. Vedvarende energi (Amager Øst)

Indsatsen for mere vedvarende energi på Amager har været fokuseret på, hvorledes borgerne på Amager kan få adgang til vedvarende energikilder og hvordan de kan blive inddraget i udbygningen af den vedvarende energiproduktion. Derudover har der også været et vist fokus på energibesparelser og energirenoveringer i den eksisterende boligmasse.

Oprettelse af vindmøllelaug med Københavns Energi

Københavns Energi skal indenfor kommende år rejse 3 vindmøller på Prøvestenen og 4 ved Kalvebod Fælled. Miljøpunkt Amager har i årets løb arbejdet aktivt med at understøtte etableringen af et vindmøllelaug for én af de 3 vindmøller på Prøvestenen, da denne vindmølle bliver folkeejet. Vindmøllelauget består på nuværende tidspunkt af erfarne vindmølleentusiaster og lokale aktører. Således er formanden for Miljøpunkt Amagers bestyrelse, Lasse Rossen, udpeget som formand for vindmøllelauget. Miljøpunkt Amagers mere konkrete rolle i arbejdet med vindmøllelauget har været og vil være, at sikre en lokal forankring af laugene og vindmøllerne blandt borgerne i Amager Øst.

Sideløbende undersøges muligheden for at etablere et informations- og videnscenter om vedvarende Energi i Amager Øst, hvor der allerede i dag eksisterer et forsøgsanlæg med geotermisk energi, et forbrændingsanlæg og nu snart også tre bynære vindmøller. I bydelsplanen for Amager Øst er planerne indarbejdet som et selvstændigt projekt.

Åbningsevent for vindmøllerne på Prøvestenen

Søndag den 6. oktober åbnede Prøvestenen ekstraordinært sine bomme for offentligheden, da HOFOR og Miljøpunkt Amager bød velkommen for foden af den vold på Prøvestenen, hvor de nye vindmøller nu står.

Over 100 nysgerrige gæster var taget ud for at se byggepladsen og deltage i de aktiviteter, der var arrangeret i dagens anledning. Solen viste sig fra sin bedste side til glæde for gæsterne i den lange kø, der snoede sig foran Kalles Kaffevojn, hvor der blev langet rigelige mængder gratis varm kakao, the og espressokaffe over den mobile disk.

Sommerluk

Miljøpunkt Amager deltog i år i den landsdækkende kampagne "Sommerluk". Kampagnen har fokus på, at der fra den 15. maj bør slukkes for fjernvarmeanlægget i de enkelte bygninger. Det vurderes, at en sommerlukning i en almindelig ejendom eller parcelhus med fjernvarme kan give en besparelse på 3-5 % af det totale energiforbrug. Og samtidig kan det reducere miljøet for en unødvendig påvirkning, når de ekstra tons CO₂ farer ud i atmosfæren. Miljøpunkt Amager var lokal formidler for kampagnen gennem hjemmeside, facebook og uddeling af foldere. Se evt. mere på www.sommerluk.dk.

Inspirationstur til grønne boligforeninger

I forlængelse af vores arbejde med at etablere grønne beboernetværk, inviterede vi den 26. oktober alle boligforeninger på Amager med på en inspirationstur uden for øen. Turen gik

bl.a. til den CO₂-neutrale andelsboligforening AB Søpassagen på Østerbro og til Skomagerkareen på Istedgade, der har klimatilpasset deres baggård. En håndfuld repræsentanter fra lokale boligforeninger deltog i inspirationsturen.

Energisparetasken

Miljøpunkt Amager har udviklet en energisparetaske til udlån for borgerne på Amager. Energisparetasken indeholder bla. et sparometer, der måler energiforbruget, en strømspareskinne og et infrarødt termometer, der viser præcise temperaturer i f.eks. vindueskarme og dørkarme. Med redskaberne i vores energisparetaske er det muligt for låneren at spore sig ind på energispild i hjemmet og dermed tage første skridt til energibesparelser.

Opfyldelse af målsætninger for Vedvarende Energi

Målsætninger for indsatsområder "Vedvarende Energi" er opfyldt. Miljøpunkt Amager er blevet et lokalt informations- og resourcecenter, hvor borgerne på Amager kan få informationer om hvilke muligheder der er for at omlægge til et mere miljøvenligt energiforbrug. Dette sker bl.a. via Miljøpunkt Amagers hjemmeside og via udlån af teknisk udstyr til kontrol af elforbrug og temperaturer i private hjem. Derudover varetager Miljøpunkt Amager en mere opsøgende og engagerende rolle gennem f.eks. deltagelse i arbejdet med etablering af et vindmøllelaug for vindmøllerne på Prøvestenen.

Andre aktiviteter

Udover de otte indsatsområder Miljøpunkt Amager har arbejdet med i 2013, er en række services fra tidligere år fortsat. Vi har f.eks. fortsat udlånt energisparemålere og ladcykler til borgerne.

Information og babyposer

Miljøpunkt Amager har også uddelt en bred samling af relevante miljøpjecer og produkter. Miljømærkning Danmarks babyposer med miljø- og allergivenlige produkter til nybagte forældre går stadig som varmt brød. Samarbejdet stoppede dog i 2013, da Miljømærkning Danmark ikke længere laver babyposer. I løbet af året er der blevet uddelt omkring 150 goodiebags fra kontoret og ved arrangementer.

Grønne beboernetværk

Vi har i år påbegyndt arbejdet med at etablere beboer- og beboerforeningsnetværk, for gennem netværkene bedre at kunne nå ud til borgerne i vores lokalområde. En af grundideerne i netværksarbejdet er, at deltagerne i netværket både skal lære af os og af hinanden. Indtil nu er der blevet etableret to netværk.

Det grønne beboerforeningsnetværk består af bestyrelsesrepræsentanter fra større boligforeninger på tværs af Amager Øst og Amager Vest har afholdt 5 møder med emner som grøn gård, grønne tage, udfordringer med cykelparkering og muligheder ved tagrenovationer.

Ungarnsgadenetværket er et gadebaseret netværk, der arbejder med at gøre Ungarnsgade til et grønnere og bedre sted at bo. Netværket blev oprettet ved at invitere interesserede bestyrelser i gaden og derefter holde et gadearrangement for alle beboere, hvor der blev talt om problemer og muligheder i gaden. Det har givet anledning til, at der i netværket er blevet holdt oplæg om affaldssortering og gadehaver, som er de to temaer de nu arbejder med.

Fælles for begge netværk er, at der ud over den viden Miljøpunkt Amager bidrager med foregår en stor videns- og erfaringsudveksling mellem netværksdeltagerne, netop som vi håbede, da vi begyndte at arbejde med netværkstanken. Arbejdet med at drive de allerede etablerede netværk og eventuel opstart af flere gade- eller områdebaserede netværk fortsætter og der er allerede interesse fra en gade på Islands Brygge og en nabogade til Ungarnsgade.

Formidling

Hjemmesider og nyhedsbrev

Miljøpunkt Amagers benytter fire informationskanaler; hjemmesiden, nyhedsbrevet, facebook siden og foldere.

Vi har sat fokus på Miljøpunkt Amagers udadvendte kommunikation ved at fastholde frekvensen af nyhedsbreve med cirka et om måneden. Vi har også sørget for at hjemmesiden løbende er blevet opdateret med nyheder og relevant info. Nyhedsbrevet og hjemmesiden bruges til at informere borgerne om de aktiviteter vi afholder og som de kan deltage i, men også hvad de selv kan gøre for at leve miljøvenligt. Det sker f.eks. ved at henvise til relevant kommunal information og dele forslag til bæredygtig levevis.

Facebooksiden er god til at kommunikere med den målgruppe, der ikke modtager lokalaviser eller har tilmeldt sig nyhedsbrevet. Vi har oplevet en fin tilslutning af nye følgere på siden, især i forbindelse med konferencen Dyrk! Høst! Spis! Antallet af "Page likes" steg i perioden 1.1.2013 - 31.12.2013 med 205 likes.

Lokal presse

Når vi afholder aktiviteter informerer vi løbende den lokale presse om vores arrangementer og projekter. Det sker som regel ved at sende en pressemeddelelse eller arrangementsomtale til AmagerBladet, Ama'Røsten, Bryggebladet og Ørestad Avis. I 2013 har vi gjort en særlig indsats for at være tydelig i de lokale medier for at ramme vores kernemålgruppe, og i samme ombæring nedprioriteret at være synlige i de nationale medier. I 2013 har Miljøpunkt Amagers projekter været præsenteret mindst 25 gange i lokale og nationale medier.

Der er blevet etableret en fast kontakt til AmagerBladet, som har udvist fornyet interesse for Miljøpunkt Amagers miljøarbejde. Vi ser frem til dette samarbejde, som en mulighed for at nå ud til flere borgere, såvel som virksomheder og boligforeninger.

Informationsfolder

Ud over at uddele relevant informationsmateriale, har Miljøpunkt Amager også tradition for selv at producere materiale, der kan anvendes i miljøpunktets arbejde og henvender sig til den lokale målgruppe.

Inspirationskataloget "Jeres bæredygtige gade – 10 forslag til grønne projekter" er blevet lavet med henblik på, hvad boligforeninger kan gøre derhjemme og sammen i gaden. Andre kan også få noget ud af forslagene, der præsenterer mange forskellige måder at lave grønne projekter, der kan have økonomiske, praktiske og sociale fordele.

Inspirationskataloget er blevet udarbejdet som et specialeprojekt af Lise Nygaard Christensen, og er inspireret af Miljøpunkt Amagers arbejde med at skabe boligforeningsnetværk, der sammen kan lave projekter.

I inspirationskataloget findes inspiration til hvordan man f.eks. kan få grønne haver i gaden eller på cykelskuret. Hvordan man kan give cyklisterne bedre parkeringsforhold eller dele biler. Og meget mere.

Udover at bruge kataloget i vores arbejde med boligforeningsnetværk, har vi også haft det med til arrangementer som Lørdag på Musiktorvet.

Kataloget har vist sig at være rigtig populært både blandt boligforeninger og parcelhusejere. Derfor har vi fået støtte fra Amager Øst Lokaludvalg til at husstandsomdele kataloget i 31.000 eksemplarer som et tillæg til lokalavisen Ama'Røsten.

Kataloget kan også hentes på vores kontor, downloades fra vores hjemmeside og læses online: <http://www.miljopunkt-amager.dk/10-forslag-til-groenne-loesninger>.

[Opfyldelse af målsætningerne for formidling](#)

Miljøpunkt Amagers hjemmeside, nyhedsbrev og facebookside har medført nye kontakter både i form af folk der kontakter os direkte eller melder sig til nyhedsbrevet. Derudover er Miljøpunkt Amager blevet omtalt mindst 22 gange i de lokale aviser og 3 gange i større medier. Alle målsætningerne til formidling er dermed blevet opfyldt.

Organisation

Bestyrelsen for Fonden Agenda 21 Center Sundbyøster

Lasse Rossen, formand (Agendaforeningen)

Eva Damgaard, næstformand (Agendaforeningen)

Bjarne Hejlskov Nielsen (Sundby Lokalråd)

Jes König (Amager Erhvervsråd)

Karin Storgaard (København Kommunes Teknik- og Miljøudvalg)

Ansatte i Miljøpunkt Amager

Claus Knudsen, Centerleder

Hodan Osman, Projektleder (på barsel fra 31. marts 2013)

Asger Gad, Projektleder

Lise Nygaard Christensen, Projektleder

Signe Jul Andersen, Projektleder (indtil 31. december 2013)

Kirsten Martensen, Projektmedarbejder (fra 1. september 2013)

Denise Robinson, Projektmedarbejder (indtil 31. oktober 2013)

Signe Gerdøe-Kristensen, Studentermedhjælper (fra 1. september 2013)

Heine Bø, Cykelmekaniker

Hjemmeside

Miljøpunkt Amager: www.miljopunkt-amager.dk

Facebookside

Miljøpunkt Amager: www.facebook.com/miljopunkt.amager

Adresse

Miljøpunkt Amager

Jemtelandsgade 3, 2. sal

2300 København S.

Telefon 82 32 58 10

Fax 82 32 55 30

Cvr.-nr. 27 29 02 26

post@miljopunkt-amager.dk

Appendiks

Aktiviteter i Amager Øst 2013

Klimatilpasning

- ✓ Oplæg om klimatilpasning hos grundejerforeninger
- ✓ Samarbejde med GF Øresund om klimavenlige villaveje (klimatilpasning)
- ✓ Temamøde om klimatilpasning for villaejere sammen med Sundbyernes grundejerfællesskab
- ✓ Borgermøde om København Kommunes skybrudsplan for Amager og Christianshavn
- ✓ Høringssvar til skybrudsplan
- ✓ Klimatilpasning på Herjedalgade
- ✓ Foredrag i Kvarterhuset om klimatilpasning
- ✓ Oplæg om klimatilpasning hos grundejerforeningen Godthåb

Cykler

- ✓ Cykelpitstop på Amagerbrogade
- ✓ Deltagelse i følgegruppe for Amagerbrogade
- ✓ Bestyrelsesarbejde i Bicycle Innovation Lab
- ✓ Udlån af ladcykler

El- og delebiler

- ✓ Tilbud til boligforeninger om etablering af lokale delebilordninger
- ✓ Delebiler i grønne beboernetværk
- ✓ Formidling af delebilordninger

Grøn bydel

- ✓ Videreførelse af Prags Have
- ✓ Foredrag om dyrkning i plantekasser i Prags Have
- ✓ Havekasseworkshop til Smag Verden-festivalen
- ✓ Gårdhaver i to boligforeninger
- ✓ Foredrag om byhaver i Detroit
- ✓ Foredrag om byhaver i Havana
- ✓ Foredrag om byhavemøbler med Tagtomat
- ✓ Spiselige planter på Amager Fælled
- ✓ Byhavekonferencen Dyrk! Høst! Spis!
- ✓ Grønne partnerskaber og netværk
- ✓ Informationsarrangement om grønne tage

Miljøambassadører

- ✓ Miljøambassadørforløb på Sønderbro Skole planlagt
- ✓ Undervisningsforløb og kampagne om affaldshåndtering og rotteproblemer
- ✓ Fondsansøgning med Energitjenesten om Homeparties i 2014
- ✓ Understøttelse af netværket for etniske miljøambassadører

- ✓ Samarbejde med Kvindecaféen Mosaik

Vedvarende energi

- ✓ Oprettelse af vindmøllelauget "Prøvestenens vindmøllelaug"
- ✓ Åbningsevent for vindmøllerne på Prøvestenen
- ✓ Sommerluk
- ✓ Inspirationstur til grønne boligforeninger
- ✓ Energisparetasken

Andre aktiviteter/formidling

- ✓ Inspirationskataloget 10 grønne løsninger
- ✓ Inspirationstur til grønne boligforeninger
- ✓ Gadenetværk i Ungarnsgade med foredrag om og arbejde med:
  - ✓ affaldssortering
  - ✓ urbane haver
- ✓ Grønt netværk for boligforeninger med foredrag om:
  - grønne tage, energirenovering, isolation og ventilation
  - cykelparkering
  - affaldssortering

Aktiviteter i Amager Vest 2013

Affaldssortering

- ✓ Genetablering af Hørgården Nærgenbrugsstation
- ✓ Filmaften med affaldstema på Hørgården Nærgenbrugsstation
- ✓ Byttemarked
- ✓ Rottekampagne blandt boligforeningerne med miljøambassadørerne
- ✓ Deltagelse i Danmarks Naturfredningsforenings affaldsdag

Klimatilpasning

- ✓ Oplæg om klimatilpasning hos grundejerforeninger
- ✓ Samarbejde med GF Øresund om klimavenlige villaveje (klimatilpasning)
- ✓ Temamøde om klimatilpasning for villaejere sammen med Sundbyernes grundejerfællesskab
- ✓ Borgermøde om Københavns Kommunes skybrudsplan for Amager og Christianshavn
- ✓ Høringssvar til skybrudsplan
- ✓ Klimatilpasning på Herjedalgade
- ✓ Foredrag i Kvarterhuset om klimatilpasning
- ✓ Oplæg om klimatilpasning hos grundejerforeningen Gylfe

Virksomheder og trafik

- ✓ Netværksmøder i Transportnetværk Amager om:
  - ✓ Den tredobbelte bundlinje
  - ✓ Samkørsel
  - ✓ Cyklisme og parkering
  - ✓ Cykelbibliotek til virksomhederne
  - ✓ Transportvaneundersøgelse

Andre aktiviteter/formidling

- ✓ Åbning af kvindecaféen Mosaik
- ✓ Afholdelse af konferencen Dyrk! Høst! Spis!
- ✓ Inspirationskataloget 10 grønne løsninger
- ✓ Inspirationstur til grønne boligforeninger
- ✓ Grønt netværk for boligforeninger med foredrag om:
  - grønne tage, energirenovering, isolation og ventilation
  - cykelparkering
  - affaldssortering